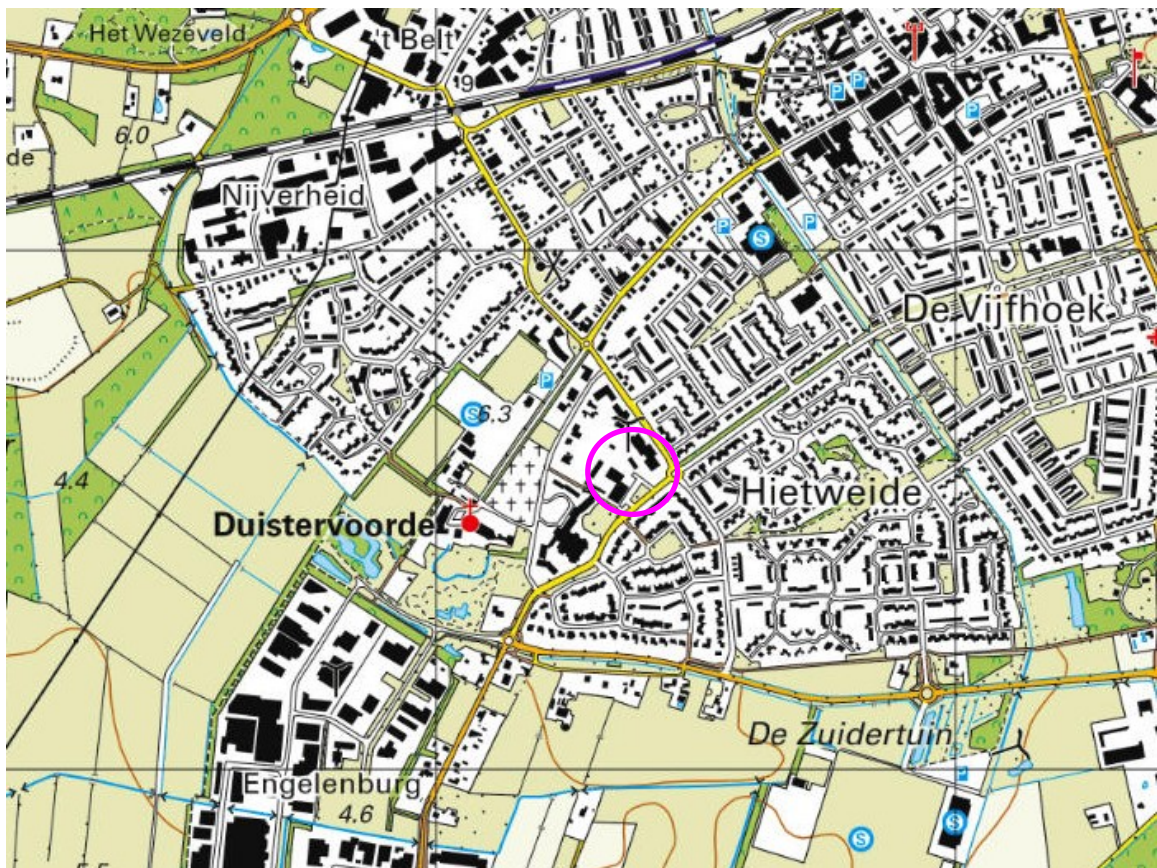

**Nader onderzoek
naar soortgroep vleermuizen
Gemeentehuis en brandweerkazerne
hoek Hietweideweg en Jupiter
te Twello**

**Nader onderzoek
naar soortgroep vleermuizen
Gemeentehuis en brandweerkazerne
hoek Hietweideweg en Jupiter
te Twello**

Opdrachtgever: Gemeente Voorst
Postbus 9000
7390 HA Twello

Status: **Definitief**

Datum: 17 december 2021

Uitvoering: Foreest Groen Consult BV
Van Pallandtlaan 10
6998 AW Laag-Keppel
T 0314 642221
E info@foreestgroenconsult.nl
W www.foreestgroenconsult.nl

INHOUD

Pagina

1	INLEIDING	4
2	BESCHRIJVING PLANGEBIED	5
2.1	Beschrijving onderzoek	6
2.2	Onderzoeksteam	6
3	RESULTATEN	7
3.1	Data van onderzoek:	7
3.2	Voorjaar onderzoek.....	7
3.3	Najaar onderzoek	8
4	CONCLUSIE	10
4.1	Verblijfplaatsen	10
4.2	Vliegroueten.....	10
4.3	Foerageergebieden	10
5	ADVIES.....	11
5.1	Intrinsieke waarde.....	11
5.2	Gedragscode.....	11
	Bijlage 1: Quicksan natuurtoets	12

1 INLEIDING

In opdracht van de gemeente Voorst is in 2021 een nader natuuronderzoek uitgevoerd rondom het gemeentehuis en de brandweerkazerne op de hoek van de Hietweideweg en Jupiter in Twello.

Het gemeentehuis en de brandweerkazerne worden gesloot om plaats te maken voor woningen. In januari 2021 is een quickscan natuuronderzoek uitgevoerd op deze locatie: *“Quick scan natuur Twello, herontwikkeling Gemeente Voorst en IJsseldal Wonen, Gemeente Voorst, Datum: 27 januari 2021, SAB, Projectnummer: 200574”*.

De reden voor dit nader onderzoek is dat uit deze quickscan is gebleken dat de locatie geschikt kan zijn voor vleermuizen. Deze quickscan is als bijlage toegevoegd aan deze rapportage.

Om het eventuele belang voor de Wet natuurbescherming aangemerkte beschermde soorten in beeld te brengen, is nader onderzoek uitgevoerd voor de soortgroep vleermuizen.

Voor de vleermuizen is het geldende vleermuisprotocol 2021 gebruikt

Het nader onderzoek is uitgevoerd door een team van onderzoekers, de rapportage is uitgevoerd door ir. M.W.P. Ariëns werkzaam bij Foreest Groen Consult BV.

2 BESCHRIJVING PLANGEBIED

De locatie van onderzoek ligt aan de rand van Twello in een gebied dat wordt gekenmerkt door stedelijke voorzieningen en instellingen. Op enige afstand liggen rondom relatief jonge woonwijken.

Tussen de twee onderzochte gebouwen bevindt zich een bomensingel. De terreinen rondom de accommodaties zijn grotendeels verhard alleen bij het huidige gemeentehuis zijn enkele kleine heestervakken aanwezig.

Afbeelding 1: Ligging plangebied.

2.1 Beschrijving onderzoek

Conform het vleermuisprotocol zijn gedurende het jaar vijf bezoeken noodzakelijk. Een van de bezoeken heeft plaatsgevonden voor zonsopkomst in verband met de mogelijke aanwezigheid van de gewone dwergvleermuis. De overige bezoeken hebben plaatsgevonden in de avond. Het onderzoek heeft plaatsgevonden met een batdetector Petterson D240, Annabat Walkabout in combinatie met een Batlogger A. De Batlogger werd na afloop uitgelezen en geanalyseerd.

Indien de locatie niet voor 75% te overzien is wordt dit aantal verdubbeld. Deze verdubbeling van de basis inspanningsverplichting gebeurt net zolang totdat alle objecten goed zijn te overzien. In sommige gevallen is gewerkt met twee of meer waarnemers gelijker tijd. In andere gevallen heeft een onderzoeker op meer data het onderzoek uitgevoerd. Dit is afhankelijk van de beschikbaarheid van het aantal waarnemers. Voor deze locatie resulteert dit in vier clusters van onderzoek.

2.2 Onderzoeksteam

Het team van onderzoekers dat het nader onderzoek naar vleermuizen heeft uitgevoerd bestaat uit: Wesley van Zadelhoff, Issa Louws, Sienna Obdijnen en Daisy van de Biezen

3 RESULTATEN

3.1 Data van onderzoek:

Volgnummer	Datum	Waarnemer	Weer	Tijdstip
1e	14 mei 2021	Wesley van Zadelhoff, Issa Louws, Sienna Obdijnen, Daisy van de Biezen	2 Bft, 7/8 bewolking, 12 °C -10 °C droog	21:15 t/m 23:30
2 ^e	5 juni 2021	Wesley van Zadelhoff, Issa Louws, Sienna Obdijnen, Daisy van de Biezen	2 Bft, 8/8 bewolking, 16 °C- 16 °C, droog	03:15 t/m 05:20
3 ^e	25 juni 2021	Wesley van Zadelhoff, Issa Louws, Sienna Obdijnen, Daisy van de Biezen	2 Bft, 7/8 bewolking , 15 °C-15 °C , droog	21:50 t/m 00:10
4 ^e	20 augustus 2021	Wesley van Zadelhoff, Daisy van de Biezen	2 Bft, 7/8 bewolking, 16°C- 12°C, droog	21:50 t/m 03:05
5 ^e	30 augustus 2021	Wesley van Zadelhoff, Daisy van de Biezen	2 Bft, 7/8 bewolking, 15,0 °C-15,0 °C, droog	21:30 t/m 03:40

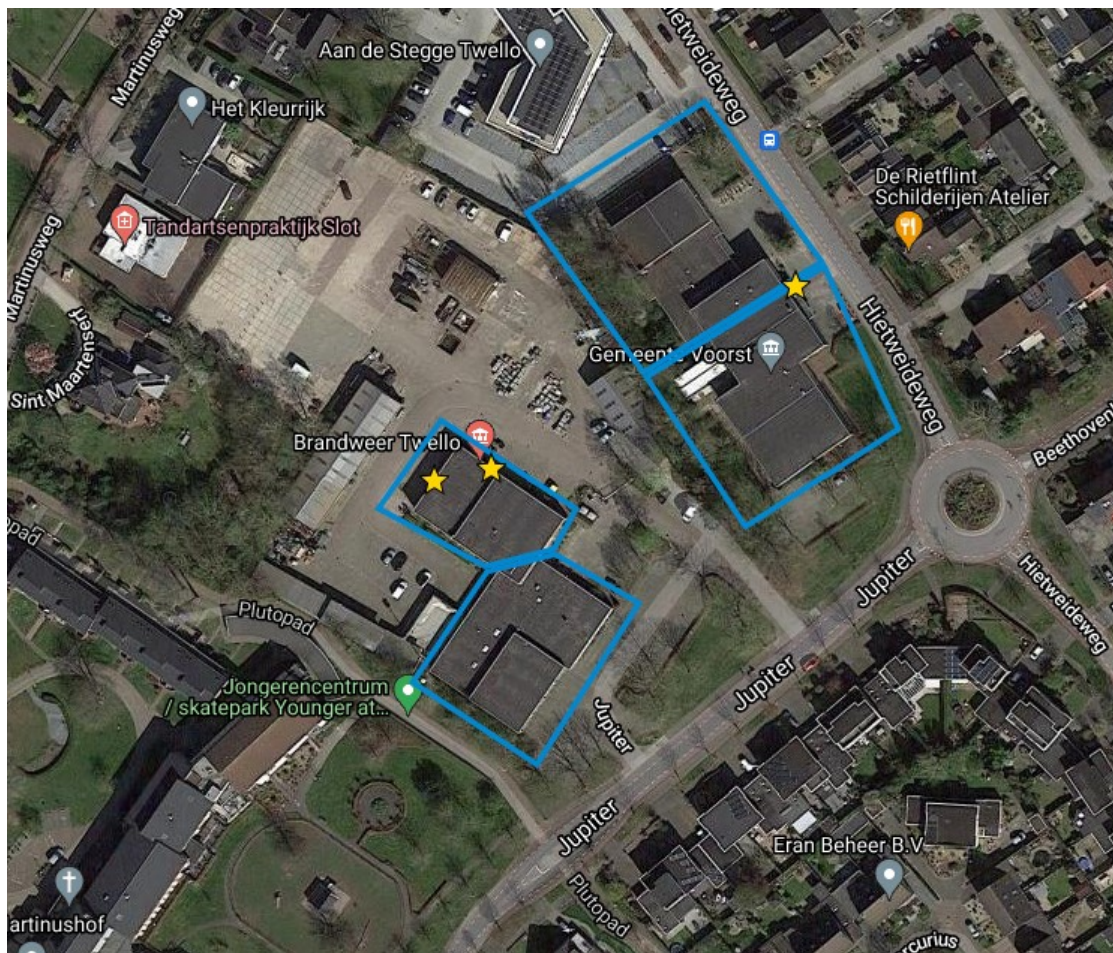
3.2 Voorjaar onderzoek

Bij het voorjaar onderzoek zijn drie verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen.

Een verblijfplaats is aangetroffen boven de deuren van het gemeentehuis, hier vloog op 14 mei een gewone dwergvleermuis uit.

Twee andere verblijven bevinden zich bij de daklijst. In het meest oostelijke verblijf bevindt zich 1 gewone dwergvleermuis, in het westelijke verblijf vlogen op 14 mei drie gewone dwergvleermuizen uit. Deze locaties zijn ook bij de andere onderzoeken in het voorjaar waargenomen.

Een kraamverblijf is niet aangetroffen.

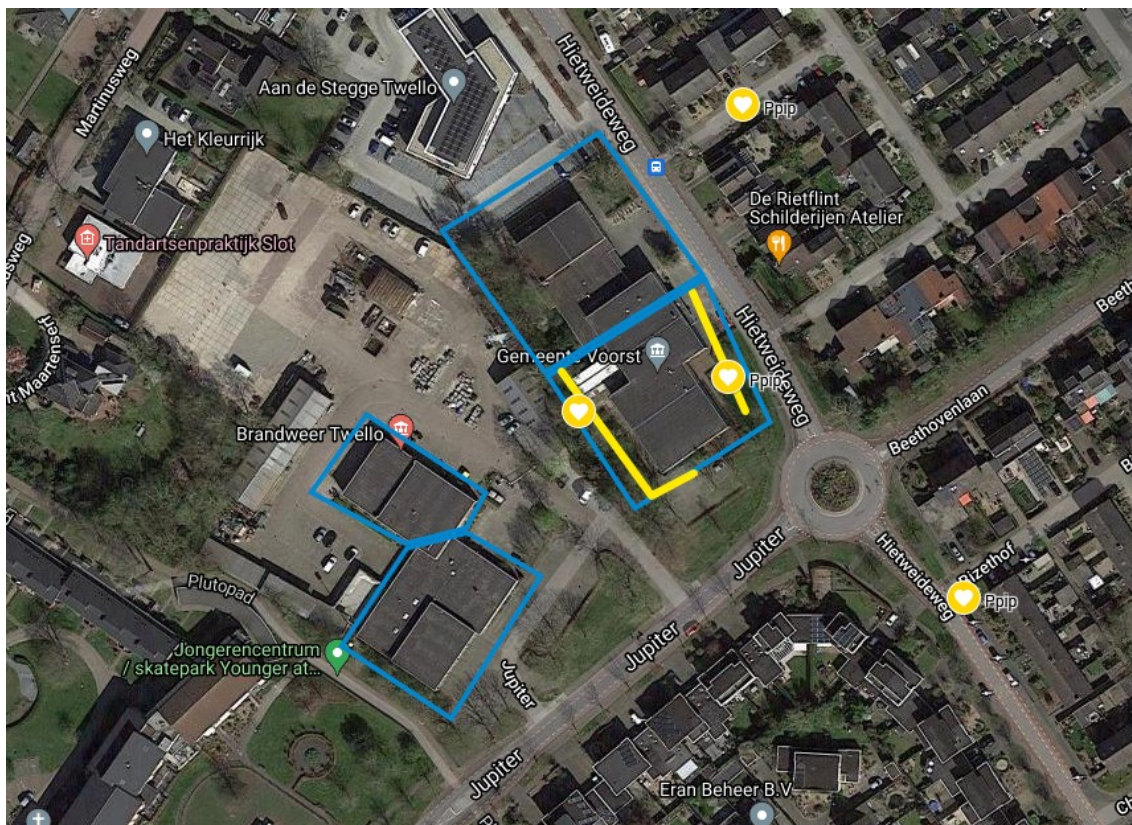

Afbeelding 2: Visualisatie van de aangetroffen situatie. Geel gewone dwergvleermuis, ster zomerverblijf.

3.3 Najaar onderzoek

Bij het onderzoek in het najaar zijn twee paarverblijven aangetroffen. De exacte locatie is niet vastgesteld de dieren vlogen de hele periode van onderzoek op deze locaties op en neer. De dieren zijn gelijktijdig waargenomen zodat het zeker is dat het om twee individuen gaat. Beide locaties moeten worden toebedeeld aan het gemeentehuis.

Een massa winterverblijf is niet aangetroffen.

Afbeelding 3: Visualisatie van de aangetroffen situatie. Geel gewone dwergvleermuis, een hartje is een verblijfplaats, een lijn verbeeld een baltsvlucht.

4 CONCLUSIE

4.1 Verblijfplaatsen

Het onderzoek wijst uit dat binnen de planlocatie 3 zomerverblijven en 2 paarterritoria van de gewone dwergvleermuis aanwezig zijn. Conform de regels van de provincie Gelderland dienden beide paarterritoria aan de gebouwen in het plangebied worden toebedeeld. Hierdoor zijn er in het plangebied vijf unieke verblijfplaatsen aanwezig met in vier gevallen één exemplaar en in een geval (zomerverblijf) drie exemplaren.

Kraamverblijven en winterverblijven zijn niet aangetroffen.

De Wet natuurbescherming wordt bij de sloop van de gebouwen voor de gewone dwergvleermuis overtreden. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is noodzakelijk.

4.2 Vliegrouten

Vliegrouten van vleermuizen zijn niet vastgesteld. De passerende vleermuizen vlogen uit diverse richtingen over en langs de locatie heen. De beplanting tussen de brandweerkazerne en het gemeentehuis maakt geen deel uit van een vliegroute van vleermuizen.

De Wet natuurbescherming wordt bij de sloop van de gebouwen voor wat betreft de vliegrouten van vleermuizen niet overtreden.

4.3 Foerageergebieden

Bij de onderzoeken zijn geen essentiële foerageergebieden van vleermuizen vastgesteld. Bij het onderzoek zijn foeragerende gewone dwergvleermuizen, laatvlieger en een rosse vleermuis aangetroffen. De laatvlieger en rosse vleermuis toonden geen binding met de te slopen gebouwen. De soorten beschikken na de sloop van deze gebouwen over ruim voldoende mogelijkheden om te foerageren. De sloop heeft geen effect op het foerageergebied.

De Wet natuurbescherming wordt bij de sloop van deze gebouwen voor wat betreft de foerageergebieden van vleermuizen niet overtreden.

5 ADVIES

5.1 Intrinsieke waarde

Onder de Wet natuurbescherming wordt elk in het wild levende dier of inheemse plant beschermd. Ook diersoorten of diergroepen, die niet in de lijsten van Wet natuurbescherming voorkomen, bezitten deze bescherming. Voorwaarde is wel dat het inheemse dieren betreft. Dit is de intrinsieke waarde van het dier of de plant.

Het is daarom aan te bevelen om direct voorafgaande aan de werkzaamheden het plangebied en de omgeving te controleren op de aanwezigheid van dieren. Worden dieren aangetroffen, dan moeten deze de kans krijgen om zich in veiligheid te brengen. Ook tijdens de werkzaamheden dient met de aanwezigheid van dieren rekening te worden gehouden. Treft men een dier aan dan moet deze de kans krijgen om zich in veiligheid te brengen, of moet het dier in veiligheid gebracht worden. Worden onverhoopt beschermde diersoorten aangetroffen dan moeten de werkzaamheden worden gestaakt en een passende oplossing worden gezocht.

5.2 Gedragscode

Sinds eind december 2020 is de gedragscode van Standswerk goedgekeurd. Gemeenten kunnen van deze gedragscode gebruik maken bij het uitvoeren van werken. Kleinschalige sloop valt onder deze gedragscode.

Lijst voor **Handelingen** die vallen onder vrijstelling van deze gedragscode

Handeling	Aantal / lengte / oppervlakte	Opmerkingen
Sloop van woningen⁸	Max 20 stuks per project met een totale oppervlakte van 2000 m ²	Totaal van de projecten in een jaar mag maximaal 25 % van het element omvatten. Onder element verstaan wij hier een gebied met dezelfde vier postcode cijfers.
Renovatie van woningen portiekwoningen of flats⁹	Max 100 stuks per project met een totale oppervlakte van 10.000 m ²	Totaal van de projecten in een jaar mag maximaal 25 % van het element omvatten. Onder element verstaan wij hier een gebied met dezelfde vier postcode cijfers.
Sloop van grondgebonden bebouwing¹⁰	Maximaal 40 stuks per project met ieder een maximale oppervlakte van 15 m ²	Totaal van de projecten in een jaar mag maximaal 25 % van het element omvatten. Onder element verstaan wij hier een gebied met dezelfde vier postcode cijfers.
Sloop, aanleg of renovatie van Infrastructurele kunstwerken (excl tunnels)	Geen maximale oppervlakte aantal of lengte	
Aanleg of vernieuwing infrastructuur¹¹	Max. 1000 m	
Watergangen, dempen¹²	Max. 1000 m	Maximum breedte van 5 m. Totaal van de projecten in een jaar mag maximaal 25 % van het element omvatten.
Achterstallig onderhoud van watergangen	Max. 1000 m	Totaal van de projecten in een jaar mag maximaal 25 % van het element omvatten.
Dempen of aanpassen poelen	Max. 200 m ²	Totaal van de projecten in een jaar mag maximaal 25 % van het element omvatten.

De brandweerkazerne en het gemeentehuis vallen niet binnen de reikwijdte van deze gedragscode. Het zijn geen woongebouwen. Hierdoor is het aanvragen van een ontheffing van de Wet natuurbescherming bij de provincie Gelderland noodzakelijk.

Bijlage 1: Quicksan natuurtoets

adviseurs in
ruimtelijke
ontwikkeling

Quick scan natuur

Twello, herontwikkeling Gemeente Voorst en IJsseldal Wonen

Gemeente Voorst

Datum: 27 januari 2021

Projectnummer: 200574

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Besluitgebied	3
2	Wettelijk kader	8
2.1	Gebiedsbescherming	8
2.2	Soortenbescherming	9
2.3	Bescherming houtopstanden	9
3	Onderzoeksmethode	11
3.1	Deskundigheid	11
3.2	Werkwijze	11
4	Aanwezigheid beschermde gebieden en soorten	13
4.1	Ligging beschermde gebieden	13
4.2	Aanwezigheid beschermde soorten	14
4.3	Aanwezigheid houtopstanden	25
5	Effectbeoordeling en advies vervolgtraject	26
5.1	Mogelijke effecten op beschermde gebieden	26
5.2	Mogelijke effecten op beschermde soorten	26
5.3	Mogelijke effecten op beschermde houtopstanden	30
6	Conclusie	31

Geraadpleegde bronnen

Bijlage 1. Wettelijk kader

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Nabij het kruispunt Jupiter met de Hietweideweg te Twello vindt een herontwikkeling plaats. Op deze locatie bevinden zich twee percelen, het ene perceel is in eigendom van Gemeente Voorde en is in gebruik als tijdelijk gemeentehuis, gemeentewerf en brandweer en het andere perceel is in eigendom van IJsseldal Wonen en is in gebruik als zorginstelling. De initiatiefnemer is voornemens om op het perceel in eigendom van de gemeente in 2022 nieuwbouw te realiseren en om het perceel in eigendom van IJsseldal Wonen in 2030 te vernieuwen, waarbij de functie van het gebied hetzelfde blijft. Aanwezige bebouwing zal gesloopt worden.

Het is verboden bij een ruimtelijke ontwikkeling de natuurwet- en regelgeving te overtreden. Voorliggende rapportage zet door middel van een quick scan natuur uiteen of met de ruimtelijke ontwikkeling mogelijk sprake kan zijn van het verstoren van beschermde natuurgebieden en beschermde soorten en of nader onderzoek hiernaar noodzakelijk is.

1.2 Besluitgebied

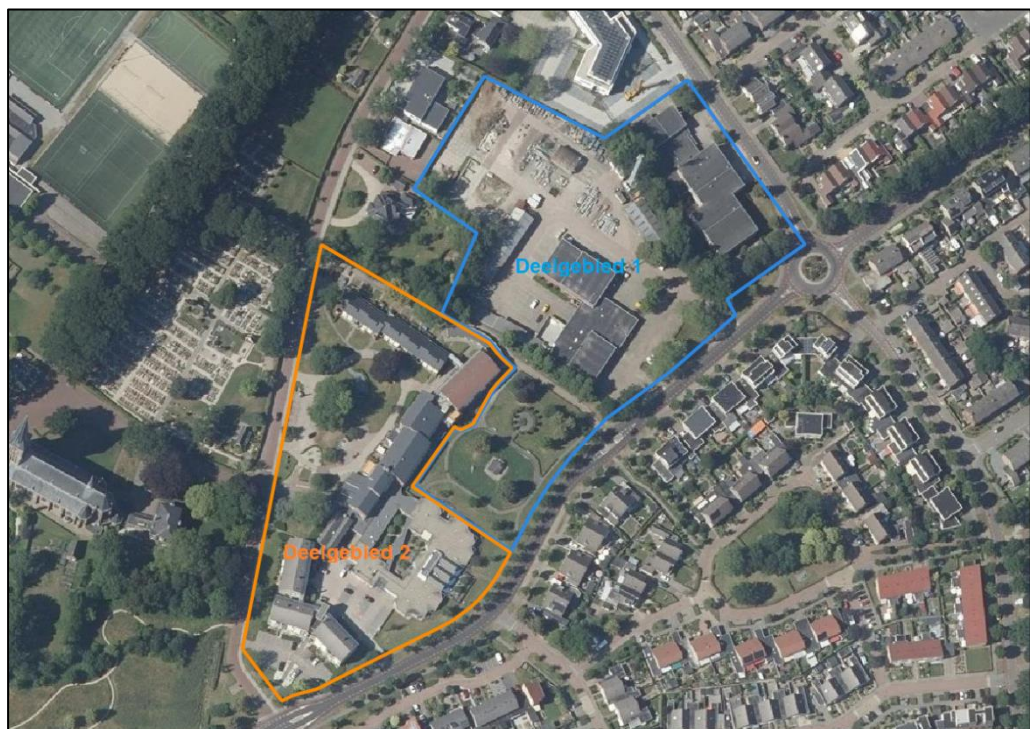
1.2.1 *Huidige situatie*

Het besluitgebied bevindt zich aan de rand van de kern Twello (gemeente Voorst, provincie Gelderland). De omgeving van Twello kenmerkt zich door agrarische gronden en de nabijheid van de IJssel. Ook bevindt zich in de nabijheid van Twello het International Airport Teuge.

De directe omgeving van het besluitgebied kenmerkt zich voornamelijk door de aanwezigheid van woonhuizen ten noorden, oosten en zuiden. Ten westen bevindt zich een meer open gebied. Hier is een voetbalclub en een begraafplaats aanwezig. Het besluitgebied is in twee deelgebied opgedeeld. Deelgebied 1 is in eigendom van Gemeente Vorden en deelgebied 2 is in eigendom van IJsseldal Wonen. Navolgende afbeeldingen geven de globale ligging van het besluitgebied weer en de twee deelgebieden staan aangegeven.

Topografische kaart met de ligging van het besluitgebied (blauw en oranje omkaderd). Bron: PDOK.

Luchtfoto met de ligging van het besluitgebied. Deelgebied 1 is blauw omkaderd en deelgebied 2 is oranje omkaderd. Bron: PDOK.

Op 14 januari 2021 is een veldbezoek uitgevoerd. Beide deelgebieden worden apart omschreven.

Deelgebied 1

Deelgebied 1 bestaat uit de brandweerkazerne, het tijdelijke gemeentehuis, een omheind veld met herten, geiten en kippen en een gemeentewerf waar veel opslag aanwezig is. Ook zijn een aantal versteende parkeerplaatsen aanwezig. In het deelgebied zijn verspreid een aantal bomen aanwezig en ten westen van het tijdelijke gemeentehuis is een kleine bosschage van jonge bomen aanwezig. Navolgende afbeeldingen geven een impressie van deelgebied 1 ten tijde van het veldbezoek.

De brandweerkazerne;

De gemeentewerf;

Opslag buiten en links en rechts gebouwen voor opslag;

Het omheinde veldje met herten, geiten en kippen;

Het tijdelijke gemeentehuis;

Parkeerplaats voor gemeentehuis.

Deelgebied 2

Deelgebied 2 bestaat uit een complex van gebouwen waarin een zorginstelling aanwezig is. De gebouwen variëren van één tot drie verdiepingen hoog en zijn opgetrokken uit baksteen. Ten noorden bevindt zich een kleine speeltuin. De overige gronden zijn voornamelijk verhard en in gebruik als parkeerplaats. Ten noorden staan een aantal grote en hoge bomen. Hier en daar zijn stukken grasveld aanwezig. Navolgende afbeeldingen geven een impressie van deelgebied 2 ten tijde van het veldbezoek.

De oostzijde van de zorginstelling;

De gelijkvloerse zorgwoningen;

Grasveld met grote bomen ten noorden;

Speeltuin.

1.2.2 Toekomstige situatie

Naar verwachting zal in maart 2022 het gemeentehuis zich naar een andere locatie binnen de gemeente verplaatsen. Ook de brandweer verplaatst naar een andere locatie. De gemeentewerf komt te vervallen (deelgebied 1). Dit zorgt ervoor dat dit gebied als inbreidingslocatie beschikbaar wordt. Het gebied wordt bestemd als wonen met een diversiteit aan woningen. Maximaal wordt uitgegaan van 70 woningen (2-onder-1kap).

De locatie van IJsseldal Wonen (deelgebied 2) wordt in 2030 vernieuwd. Hiervoor is sloop en herbouw van de hoofgebouwen noodzakelijk. De functie en invulling van het gebied blijft behouden. Omdat de ontwikkelingen in deelgebied 2 pas in 2030 zullen plaatsvinden, wordt met deze quick scan pas een eerste beeld gegeven van de mogelijke aanwezige beschermde elementen. Wanneer het deelgebied in 2030 in ontwikkeling gaat, zal er opnieuw een quick scan uitgevoerd moeten worden.

Het is nog niet helemaal duidelijk welke delen van het gehele besluitgebied (deelgebied 1 + 2) gesloopt zullen worden en wat er eventueel behouden blijft. Daarom wordt er met het schrijven van dit rapport rekening gehouden met het worst-case scenario waarbij alle gebouwen en al het groen verwijderd zal worden ten behoeve van de nieuwbouw en vernieuwing.

2 Wettelijk kader

Hieronder staat een samenvatting van het wettelijk kader. Een uitgebreide beschrijving staat in bijlage 1.

2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 *Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden*

Op grond van de Wet natuurbescherming kunnen natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna, door de Minister worden aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn, de zogeheten Natura 2000-gebieden. Ook kan de Minister op grond van deze wet in enkele specifieke gevallen bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen.

Bij de aanwijzing van een Natura 2000-gebied worden voor het gebied instandhoudingsdoelstellingen voor te beschermen soorten en/ of habitats vastgesteld. Het is verboden om zonder vergunning een project te realiseren dat significant negatieve gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Als een plan of project mogelijk negatieve gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, vindt eerst een globale toetsing plaats, de voortoets. Als uit de voortoets blijkt dat er zeker geen negatieve gevolgen zijn, dan kan het betreffende plan worden vastgesteld, of geldt in het geval van een project geen vergunningplicht. Als de kans op significante gevolgen niet kan worden uitgesloten dan moet, conform artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming een passende beoordeling worden gemaakt.

2.1.2 *Natuurnetwerk Nederland*

De Wet natuurbescherming draagt Gedeputeerde Staten op, om in hun provincie te zorgen voor een landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. Voor dit netwerk geldt, op basis van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (het Barro), een 'nee, tenzij'-beschermingsregime. Het bestemmingsplan, of een omgevingsvergunning waarmee van het bestemmingsplan wordt afgeweken, maakt geen ontwikkelingen mogelijk die kunnen leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur, of tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden, *tenzij* er sprake is van groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn, negatieve effecten zoveel mogelijk worden beperkt en overblijvende negatieve effecten worden gecompenseerd. Provincies dienen deze bescherming te regelen bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, genaamd bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

De provincie Gelderland spreekt niet van Natuurnetwerk Nederland maar van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO). Binnen het GNN en de GO staat de bescherming van de kernkwaliteiten centraal. De kernkwaliteiten bestaan uit bestaande natuurwaarden, uit nog te ontwikkelen potentiële waarden en omgevingscondities. Per saldo moet elke ontwikkeling in het GNN een verbetering van de betreffende kernkwaliteiten opleveren.

De GO heeft een dubbeldoelstelling. Er is ruimte voor economische ontwikkeling in combinatie met versterking van de ecologische samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden. Door de samenhang met de aangrenzende en inliggende natuur van het GNN herbergt de GO ook kenmerkende natuurwaarden. Bij ruimtelijke ingrepen in de GO wordt onderscheid gemaakt tussen nieuwvestiging, uitbreiding van bestaande bestemmingen en de schaal/omvang van de ingreep.

De provincie Gelderland vindt het verder van belang dat rustgebieden voor winterganzen geschikt blijven voor ganzen. De provincie stuurt daarom op het behoud van de openheid en de rust in deze gebieden. Ook zijn weidevogelgebieden aangewezen. De provincie wil hier een landbouwpraktijk stimuleren en in stand houden die rekening houdt met weidevogels. Beschermde weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden liggen voornamelijk in de GO en voor het overige deel in het GNN.

2.2 Soortenbescherming

De bescherming van dier- en plantensoorten is geregeld in de Wet natuurbescherming. Voor een aantal soorten is door middel van verboden een beschermingsregime opgenomen. Er is een apart beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten, voor Habitatrichtlijnsoorten en voor andere soorten. Naast de beschermde plant- en diersoorten geldt voor al de in het wild levende soorten ook een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

Provinciale Staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de verboden van de wet. De provincie Gelderland heeft besloten voor een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten en amfibieën een vrijstelling te verlenen, voor handelingen die men verricht in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Het betreft de soorten aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, woelrat, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker.

Daarnaast zijn de verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode. Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden.

2.3 Bescherming houtopstanden

Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vier-

kante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn onder meer niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet.

3 Onderzoeksmethode

3.1 Deskundigheid

Kwaliteit van het ecologisch onderzoek en het geleverde product staan bij SAB hoog in het vaandel. Mede daarom zijn wij aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB); de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Om aan onze standaard te voldoen, wordt ecologisch onderzoek enkel uitgevoerd door deskundigen. Onder een ecologisch deskundige verstaan we iemand met aantoonbare ervaring en kennis op het gebied van de ecologie van de betreffende soorten. Onze deskundigen voldoen aan de eisen van een ecologisch deskundige zoals de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland die stelt. Ecologen in opleiding tot deskundige werken altijd onder begeleiding van een deskundige.

3.2 Definitie product

Het product wat in deze rapportage geleverd wordt is een “quick scan natuur”. Dit bestaat uit een “quickscan soorten” conform de begrippenlijst van het Netwerk Groene Bureaus (NGB 2020), aangevuld met verkennende analyse op het gebied van gebiedsbescherming (Natura 2000-gebieden en Natuurnetwerk Nederland) en een verkennende analyse op het gebied van houtopstanden.

3.3 Werkwijze

Voor het onderzoek werd een bureaustudie uitgevoerd en werd een veldbezoek aan de locatie gebracht. Als eerste werd voor het onderzoek, op basis van informatie van de opdrachtgever, het besluitgebied in beeld gebracht en werden de toekomstige ontwikkelingen beschreven. Vervolgens werd onderzocht welke beschermde plant- en diersoorten in de omgeving van het besluitgebied zijn te verwachten. Hiervoor werd de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd op 12 januari 2021, waarbij waarnemingen van de afgelopen 10 jaar werden opgevraagd. Aanvullend hierbij is gebruik gemaakt van andere bronnen, als websites en verspreidingsatlassen. Bij deze bureaustudie werd ook de ligging van het besluitgebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden en gebieden die via de provinciale verordening zijn beschermd onderzocht. Hiervoor werd onder meer informatie van de website van de provincie geraadpleegd.

Vervolgens werd een veldbezoek aan het besluitgebied en de directe omgeving ervan gebracht. Dit bezoek vond plaats op 14 januari 2020, bij droog, windstil onbewolkt weer en een temperatuur van circa -2 graden Celsius. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en om de geschiktheid van het besluitgebied voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

Met de gegevens uit de bureaustudie en het veldbezoek is vervolgens een inschatting gemaakt van de mogelijke effecten op beschermde soorten en beschermde gebieden.

Op basis van deze inschatting is een advies opgesteld met aanbevelingen voor vervolgstappen. Nadat het eerste conceptrapport gereed was, is dit beoordeeld op inhoud en vorm door een deskundig collega. Het commentaar is vervolgens besproken en verwerkt, om zo tot een eensluidend advies te komen.

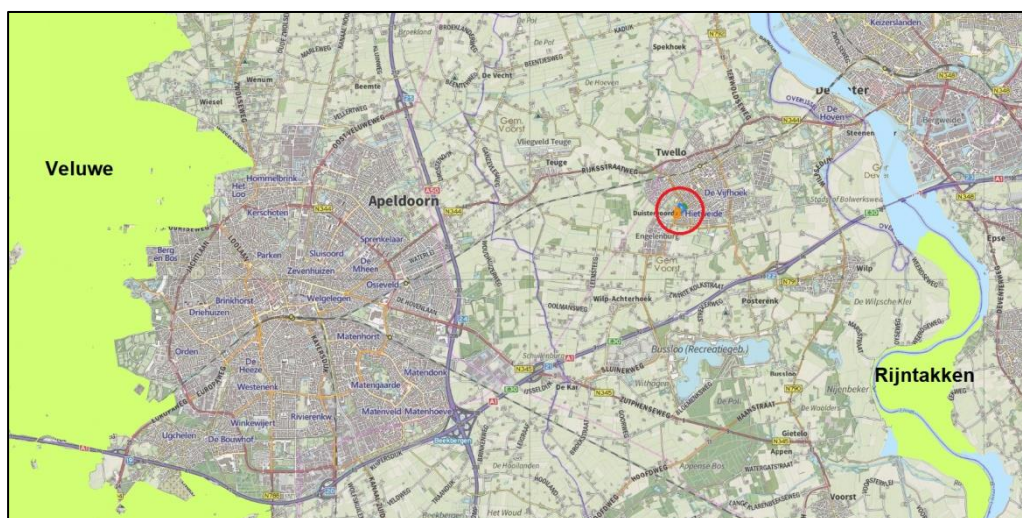
4 Aanwezigheid beschermde gebieden en soorten

In dit hoofdstuk beschrijven wij de ligging van het besluitgebied ten opzichte van beschermde gebieden en beschrijven we de kans op de aanwezigheid van beschermde soorten. In het volgende hoofdstuk volgt een beoordeling van de mogelijke effecten op beschermde gebieden en beschermde soorten ten gevolge van de ontwikkeling.

4.1 Ligging beschermde gebieden

4.1.1 Ligging Natura 2000-gebied

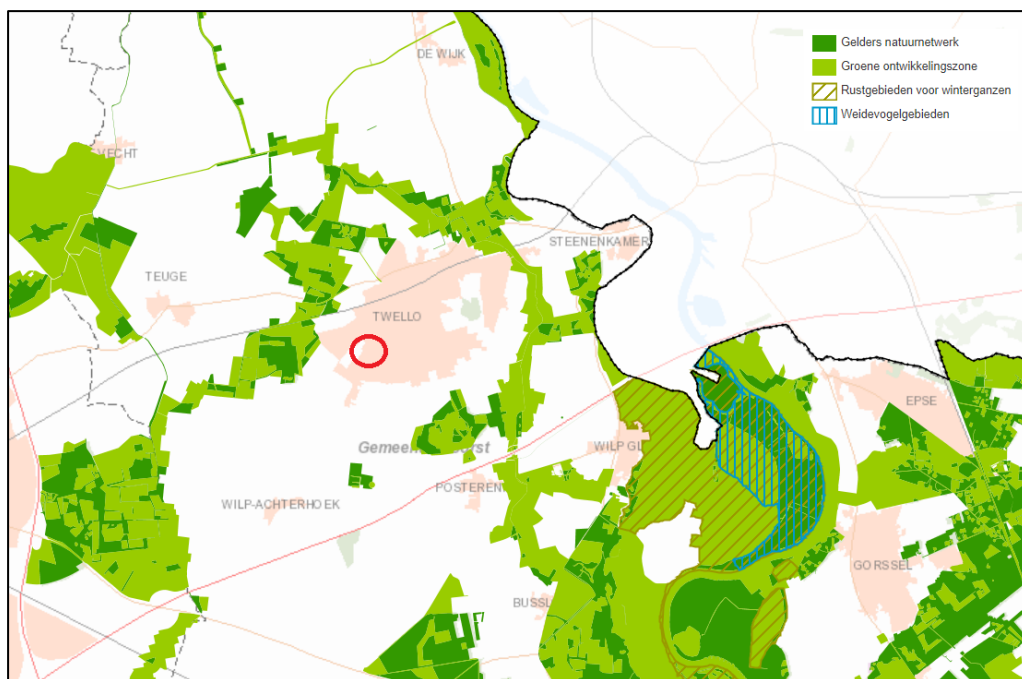
Het besluitgebied ligt niet in een gebied dat in het kader van de Wet natuurbescherming is aangewezen (zie navolgende afbeelding). Wel liggen Natura 2000-gebieden “Rijntakken” en “Veluwe” in de omgeving van het besluitgebied. Deze liggen 4,5 en 11,2 kilometer van het besluitgebied verwijderd.

Globale ligging van het besluitgebied (rood omkaderd) ten opzichte van Natura 2000-gebieden.
Bron: PDOK.

4.1.2 Ligging Natuurnetwerk Nederland

Het besluitgebied ligt niet binnen Natuurnetwerk Nederland (zie navolgende afbeelding). Het dichtstbijzijnde gedeelte van het natuurnetwerk bevindt zich op ongeveer 850 meter ten westen van het besluitgebied en betreft zowel een gedeelte van het Gelders Natuurnetwerk en een gedeelte van de Groene Ontwikkelingszone. De dichtstbijzijnde rustgebieden voor ganzen en weidevogelgebieden bevinden zich op 4 en 5 kilometer afstand.

Globale ligging van het besluitgebied ten opzichte van Natuurnetwerk Nederland, Groene Ontwikkelingszone, rustgebied voor winterganzen en weidevogelgebieden. Bron: Provincie Gelderland.

4.2 Aanwezigheid beschermde soorten

4.2.1 Zorgplicht, voor alle in het wild levende dieren en planten

In het besluitgebied zijn gebouwen aanwezig en ook is enig groen aanwezig. Het besluitgebied vormt daarmee geschikt leefgebied voor in het wild levende planten en dieren.

4.2.2 Vogelrichtlijnsoorten

4.2.2.1 Vogelsoorten met niet-jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek zijn in de deelgebieden soorten met niet jaarrond beschermde nesten aangetroffen als kauw, houtduif en merel. Dergelijke soorten kunnen mogelijk in het besluitgebied tot broeden komen.

4.2.2.2 Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

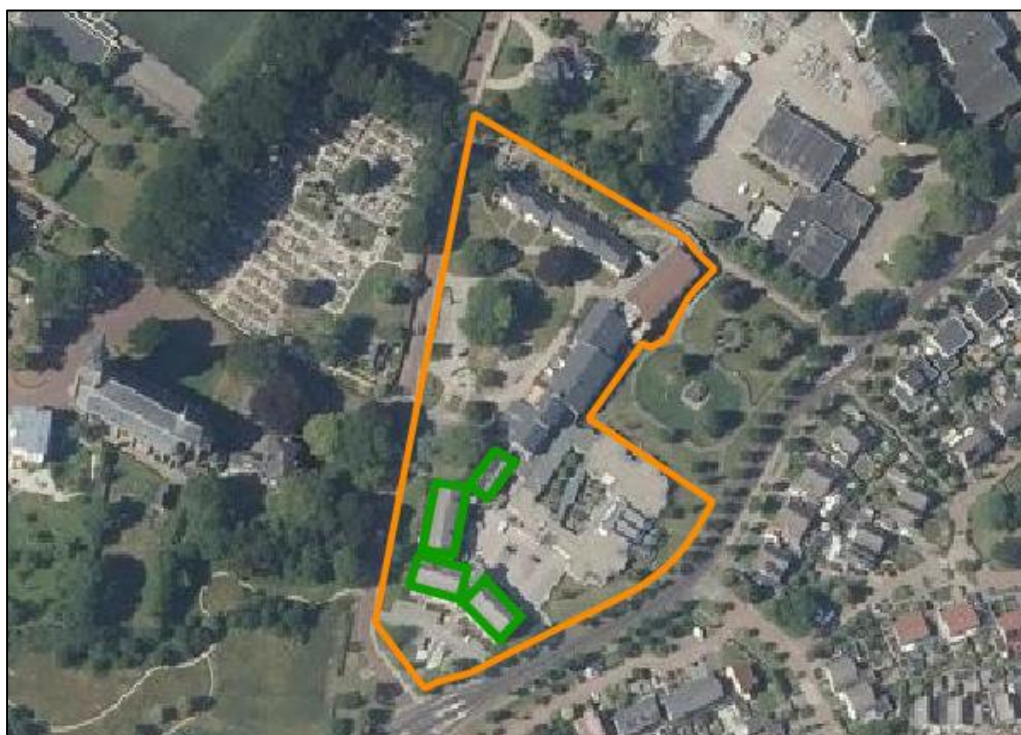
Naast de reguliere bescherming in het broedseizoen zijn er verschillende vogelsoorten van wie de nesten jaarrond worden beschermd. Deze jaarrond beschermde status is vanwege verschillende redenen. Zo zijn er soorten die het hele jaar gebruik maken van het nest. Daarnaast zijn er koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn. Ook zijn er soorten die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die nauwelijks in staat zijn zelf een nest te maken. Hieronder wordt in meer detail beschreven of en in welke mate het gebied geschikt kan zijn voor de betreffende soorten.

Huismus

Huismussen broeden in kieren en spleten van bebouwing en tevens vaak onder (golvende) dakpannen. Een geschikte leefomgeving van de huismus bestaat uit een combinatie van een geschikte nestgelegenheid, voedsel, drinkwater en voldoende dekking in de vorm van stekelige of groenblijvende struiken. Voornamelijk plekken waar bebouwing wordt afgewisseld met groenvoorzieningen herbergen hoge dichtheden aan huismussen (BIJ12 2017c).

In deelgebied 1 werden geen duidelijk geschikte nestlocaties van de huismus aangetroffen. De gebouwen in dit deelgebied hebben allen een plat dak of zijn opgetrokken uit metaal, wat voor de huismus geen ruimte biedt om te broeden. Daarnaast zijn er tijdens het veldbezoek geen huismussen of sporen van de huismus in deelgebied 1 waargenomen. Huismussen zijn zeer honkvast en blijven altijd in de directe omgeving van hun nestplaats. Het feit dat de soort tijdens geschikte weersomstandigheden niet is aangetroffen, duidt er op dat zich geen nesten in het besluitgebied bevinden. Aangezien er geen duidelijke nestlocaties voor de huismus in deelgebied 1 aanwezig zijn, en huismussen of sporen van de soort niet zijn waargenomen, is het onwaarschijnlijk dat deelgebied 1 onderdeel uitmaakt van de functionele leefomgeving van deze soort.

In deelgebied 2 werden wel geschikte nestlocaties voor de huismus waargenomen. Namelijk onder de dakpannen bij de bebouwing in het zuidelijke gedeelte van het deelgebied. De huismussen kunnen hier via de dakgoot gemakkelijk de ruimte tussen de dakpannen bereiken om hier te nestelen. Het voorkomen van de huismus in deelgebied 2 kan dan ook niet op voorhand uitgesloten worden. Zie onderstaande afbeelding voor de gebouwen waar mogelijk huismussen nestelen.

Deelgebied 2 in oranje aangegeven en met groen aangegeven welke gebouwen geschikt zijn voor nestlocaties voor de huismus. Bron: PDOK.

Gierzwaluw

Gierzwaluwen broeden in Nederland in stedelijk gebied. Ze broeden in kolonies, onder daken en in gebouwen. Veel gebruikte nestlocaties zijn onder scheefliggende of kapotte dakpannen, onder nokpannen, in gaten en kieren onder de dakrand en bij dakkapellen, daar waar het zink overloopt van de dakkapel naar de dakpannen. Daarnaast worden soms kunstmatige nestkasten of nestpannen, gaten in muren, gaten achter regenpijpen of ventilatieschachten als broedlocatie gebruikt. Nestlocaties dienen een vrije uitvliegroute op minimaal enkele meters boven de grond te hebben. Daken dienen verder minimaal een hellingshoek van 45 graden te hebben om als nestlocatie geschikt te zijn (BIJ12 2017b).

De gebouwen in deelgebied 1 zijn gecontroleerd op aanwezige kieren en spleten welke geschikt zijn voor de gierzwaluw. De gebouwen in deelgebied 1 beschikken allen over een plat dak of zijn opgetrokken uit metaal, waardoor deze geen geschikte ruimtes voor nestlocaties voor de gierzwaluw bieden. Het voorkomen van gierzwaluwen in deelgebied 1 kan dan ook op voorhand worden uitgesloten.

In deelgebied 2 zijn een aantal gebouwen aanwezig welke mogelijk geschikt zijn als nestlocatie voor de gierzwaluw. In de gebouwen die in het zuiden staan (net als bij de huismussen, zie vorige afbeelding) zijn meerdere kieren aanwezig die een geschikte nestlocatie kunnen vormen. Dit betreft onder andere ruimtes onder de nok van het dak en onder dakpannen (zie navolgende afbeeldingen).

Ruimte onder de nokpan en onder overhangende dakpannen voor de gierzwaluw in deelgebied 2.

Roek

Het habitat van de roek bestaat uit vochtige gras- en bouwlanden met verspreid staande clusters van bomen. Ook parklandschappen en parken aan de rand van vochtige landbouwgebieden worden gebruikt. De roek is een kolonievogel. De nesten bevinden zich in clusters van hogere bomen van 15-25 hoogte. Er worden verschillende boomsoorten gebruikt, waarbij de aanwezigheid van stevige takvorken op enkele meters hoogte leidend is bij de boomkeuze. De functionele leefomgeving rond een nestplaats van een roek moet bestaan uit een combinatie van voldoende volwassen bomen van minimaal 15 meter hoog. Een gevarieerd boomsoortenbestand en minimaal 1,5 hectare vochtig bemest gras- of bouwland binnen een straal van 1500 meter van de nestlocatie (BIJ12d, 2017; SOVON, 2002). Binnen deelgebied 2 zijn meerdere roeken in de aanwezige bomen waargenomen. Op het moment van het veldbezoek waren hier nog geen nesten aanwezig en werden de bomen meer gebruikt als rustlocaties. Net buiten deelgebied 2 ten westen werden wel meerdere nesten van roeken aangetroffen en vele individuen werden waargenomen. Ten zuidoosten binnen deelgebied 2 waren een tiental roeken aan het foerageren. Zie navolgende afbeelding waarop staat aangegeven waar de roeken zich bevonden en welke functie deze locaties hebben. Mogelijk kunnen de roeken in het voorjaar nesten gaan bouwen op de locatie waar ze nu rusten, dus dit bevindt zich dan in deelgebied 2.

In deelgebied 1 werden geen roeken, nesten of geschikte locaties voor nestplaatsen voor roeken waargenomen. Het voorkomen van roeken in deelgebied 1 kan dan ook op voorhand worden uitgesloten.

Aanwezige leefgebieden van de Roek in deelgebied 2. De locaties zijn zwart omcirkeld. Bron: PDOK.

Overige vogelsoorten

Andere vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd, nestelen op hoge gebouwen (slechtvalk), op richels van bergen of steengroeven en soms op oude roofvogelnesten (oehoe), langs stromende beken (grote gele kwikstaart), in hoge bomen in bos of boomgroepen (buizerd, havik, sperwer, wespandief, zwarte wouw), in oude nesten van kraaien en roofvogels in boomgroepen (boomvalk) in oude nesten van kraaien en roofvogels in vooral naaldbomen (ransuil), in holtes in bomen en in gebouwen in kleinschalig agrarisch gebied (steenuil), in nissen van kerktorens of in andere toegankelijke gebouwen in kleinschalig agrarisch gebied (kerkuil) of op speciale nestpalen (ooievaar) (SOVON 2002, vogelbescherming.nl, sovon.nl). Deze elementen zijn in beide deelgebied niet aanwezig. Nesten van deze vogelsoorten worden niet verwacht.

4.2.3 Planten

De vaatplanten die zijn beschermd middels de Wet natuurbescherming betreffen veel al zeldzame soorten, waarvan de meeste Rode Lijst-soorten, met specifieke groeiplaatsen in met name stabiele en natuurlijke biotopen, zoals bossen, zeeduin, kalkgraslanden, beekdalen, veengronden en moerassen. Ook is een aantal soorten beschermd die groeit op oude en verweerde muren en zijn enkele zeldzame akkerplanten beschermd. Een deel van de beschermde planten komt alleen voor in Zuid-Limburg. Veel soorten komen voornamelijk voor op kalkhoudende en voedselarme grond (Sparrius et al. 2012). Naast de beschermde vaatplanten zijn er twee mossoorten beschermd. Beide soorten zijn zeer zeldzaam. Tonghaarmuts is in Nederland gevonden in vochtige, jonge wilgenbossen en in jonge aanplant van zomereik. Geel schorpioenmos groeit op moskussens op weinig substraat (Janssen en Schaminee 2004, verspreidingsatlas.nl).

In het beide deelgebieden is sprake van een voornamelijk versteende grond. De overige gronden zijn voedselrijk en regelmatig bewerkt. Beschermde planten worden in een dergelijk biotoop niet verwacht en zijn dan ook niet aangetroffen.

4.2.4 Grondgebonden zoogdieren

4.2.4.1 Aanwezigheid soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Zoals beschreven in paragraaf 2.2, geldt voor een aantal meer algemeen voorkomende beschermde soorten zoogdieren een provinciale vrijstelling van de verboden in de wet. Het is goed mogelijk dat in of nabij het besluitgebied deze soorten voorkomen, zoals de veldmuis of egel. Deze soorten komen wijdverspreid voor en stellen geen hoge eisen aan hun omgeving.

4.2.4.2 Aanwezigheid soorten waarvoor geen vrijstelling geldt

Deze beschermde grondgebonden zoogdieren komen voornamelijk voor in natuurlijke- of half-natuurlijke habitats zoals bos, heide of kleinschalig agrarisch landschap. Een aantal soorten is zeer zeldzaam en komt alleen in Zuid-Limburg voor. Dit geldt voor hamster, hazelmuis, eikelmuis, molmuis, lynx en wilde kat. Ook de wolf is zeer zeldzaam. Andere soorten, zoals bever, boommarter, das, eekhoorn, steenmarter, waterspitsmuis en wild zwijn komen algemener voor. Met name eekhoorn en steenmarter worden ook regelmatig in meer stedelijk gebied aangetroffen (Lange et al. 2003, verspreidingsatlas.nl).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en de verspreidingsatlas komen de bever, boommarter, bunzing, das, eekhoorn, hermelijn, otter, steenmarter, waterspitsmuis en wezel in de omgeving van het besluitgebied voor.

Beide deelgebieden bevinden zich in het stedelijk gebied, er is wel groen aanwezig in de vorm van een aantal bomen, grasveldjes en een kleine bosschage van jonge bomen. Eekhoorns kunnen nestlocaties in bomen in stedelijk gebied hebben. Tijdens de quick scan zijn de bomen echter onderzocht op sporen van de eekhoorn, zoals nesten, knaagsporen of uitwerpselen. Deze zijn niet aangetroffen. Het is daarom uit te sluiten dat in de deelgebieden essentiële elementen voor de eekhoorn aanwezig zijn.

De bunzing en de wezel kunnen ook in stedelijk gebied voorkomen als er voldoende groen en schuilmogelijkheid aanwezig is. In de bosschage in deelgebied 1 is wel enige schuilmogelijkheid aanwezig. Het is echter een zeer klein gedeelte wat volledig omsloten is door wegen en bebouwing. Het is dan ook uitgesloten dat in deelgebied 1 of 2 de bunzing of de wezel voorkomt.

De bever, boommarter, das, otter en waterspitsmuis komen over het algemeen niet in stedelijk gebied voor. Daarnaast is geen geschikt leefgebied voor deze soorten in de deelgebieden aanwezig. Het voorkomen van de bever, boommarter, das otter en waterspitsmuis is dan ook uitgesloten.

De steenmarter leeft bij voorkeur in een kleinschalig, parkachtig landschap. De soort is met name aanwezig in de nabijheid van dorpen, boerderijen en ook steden. Elementen als groenstroken, heggen, bosjes en greppels zijn belangrijk voor het vinden van voedsel en als dekking. Binnen zijn leefgebied heeft de steenmarter vele schuilplaatsen, zoals boomholtes, takkenhopen, dicht struweel en ruimtes in bebouwing. Hier bewoont de soort bijvoorbeeld zolders, kruipruimtes of ruimtes in de spouw (www.zoogdiervereniging.nl). In beide deelgebieden ontbreken schuilplaatsen voor de steenmarter. Groenstroken, heggen, bosjes en greppels zijn niet aanwezig. Daarnaast zijn in beide deelgebieden geen leegstaande gebouwen aanwezig en er zijn geen mogelijkheden voor de steenmarter gevonden om de bebouwing binnen te treden. In deelgebied 1 is wel wat opslag aanwezig op het terrein, wat eventueel schuilgelegenheid kan bieden, maar deze opslag wordt regelmatig verplaatst. Hierdoor kan de steenmarter zich hier niet vestigen. In het plangebied werden ook geen sporen, als uitwerpselen of prooiresten gevonden. Het kan incidenteel voorkomen dat de steenmarter door de deelgebieden heen loopt, maar er is geen sprake van essentieel leefgebied voor de steenmarter in de deelgebieden.

4.2.5 Vleermuizen

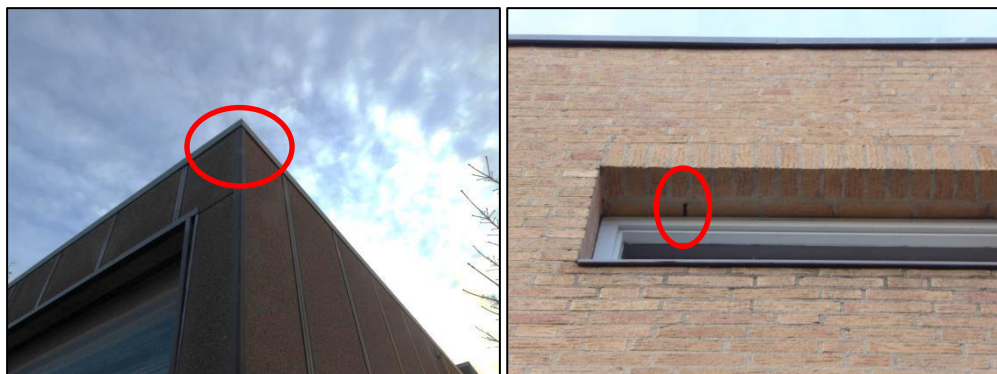
Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en de verspreidingsatlas komen de baardvleermuis, Brandt's vleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis in de buurt van het besluitgebied voor. Alle vleermuissoorten, alsmede hun verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn beschermd volgens de Wet natuurbescherming.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruikmaken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, etc.). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, holen en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten (Dietz et al. 2011).

4.2.5.1 Gebouwbewonende vleermuissoorten

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter bijvoorbeeld gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot, achter luiken en in schoorstenen (BIJ12 2017a, Dietz et al. 2011). De gebouwen in beide deelgebieden zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van geschikte kieren, spleten en open stootvoegen.

De brandweerkazerne en het tijdelijke gemeentehuis beschikken beide over een plat dak met een daklijst. Via deze daklijst kunnen vleermuizen mogelijk de spouwmuur bereiken. Ook werd in het tijdelijke gemeentehuis een open stootvoeg gevonden. Via deze stootvoeg kunnen de vleermuizen ook de spouwmuur bereiken. De overige gebouwen in deelgebied 1 zijn niet geschikt voor vleermuizen, omdat deze zijn opgetrokken uit metaal.

Geschikte locaties voor vleermuizen onder de daklijst bij de brandweerkazerne en de stootvoeg bij het tijdelijke gemeentewerf.

In alle gebouwen in deelgebied 2 zijn op verschillende plekken open stootvoegen aangetroffen (zie navolgende afbeeldingen). Ook zijn ruimtes aanwezig onder de dakpannen.

Open stootvoegen in de bebouwing bij deelgebied 2.

De vleermuizen kunnen via de open stootvoegen en via de overhangende dakpannen de spouwmuur bereiken. De openingen hebben een vrije aanvliegroute en in directe omgeving is geschikt foerageergebied aanwezig. Foerageergebied in de directe omgeving van een potentiële verblijfplaats vergroot de kans dat een ruimte als verblijfplaats wordt gebruikt. Vanwege de mogelijk geschikte verblijfplaatsen en de foerageerplekken in de nabijheid, kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen in deelgebied 2 niet op voorhand worden uitgesloten. Alle gebouwen in deelgebied 2 zijn geschikt.

4.2.5.2 Boombewonende vleermuissoorten

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een zekere diameter en leeftijd te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Grofweg zijn hardhout bomen als eik en beuk jonger dan 60 jaar en zachthout bomen jonger dan ongeveer 30 jaar voor een spechtenhol nog niet geschikt (Zoogdiervereniging & Probos 2012). In beide deelgebieden staan verschillende bomen. Deze zijn tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op geschikte holtes en loszittend schors. Deze zijn niet aangetroffen. Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zijn daarom niet in het besluitgebied te verwachten.

De mogelijkheden voor de verschillende verblijffuncties voor boom- en gebouwbewonende vleermuizen zijn per soort beoordeeld. Deze beoordeling is gebaseerd op de bekende verspreiding, de ecologie van de soort en de aangetroffen situatie. De soorten en functies die niet zijn uit te sluiten zijn samengevat in de navolgende tabel. Per deelgebied is een tabel opgesteld.

Vleermuissoorten en functies die wel of niet zijn uit te sluiten in deelgebied 1. "x"= functie is niet uit te sluiten, "-" = functie is uit te sluiten.

Vleermuissoort	Kraamverblijf	Zomerverblijf	Paarverblijf	Winterverblijf
Gewone dwergvleermuis	x	x	x	x
Ruige dwergvleermuis	-	x	x	x
Laatvlieger	x	x	x	x
Meervleermuis	-	-	-	-
Gewone grootoorvleermuis	-	-	-	-
Watervleermuis	-	-	-	-
Baardvleermuis	-	-	-	-
Brandt's vleermuis	-	-	-	-
Kleine dwergvleermuis	-	-	-	-
Franjestaart	-	-	-	-
Rosse vleermuis	-	-	-	-

Vleermuissoorten en functies die wel of niet zijn uit te sluiten in deelgebied 2. "x"= functie is niet uit te sluiten, "-" = functie is uit te sluiten.

Vleermuissoort	Kraamverblijf	Zomerverblijf	Paarverblijf	Winterverblijf
Gewone dwergvleermuis	x	x	x	x
Ruige dwergvleermuis	-	x	x	x
Laatvlieger	x	x	x	x
Meervleermuis	-	-	-	-
Gewone grootoorvleermuis	x	x	x	-
Watervleermuis	-	-	-	-
Baardvleermuis	-	-	-	-
Brandt's vleermuis	-	-	-	-
Kleine dwergvleermuis	-	-	-	-
Franjestaart	-	-	-	-
Rosse vleermuis	-	-	-	-

4.2.5.3 Essentieel foerageergebied

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied van zeer groot belang is voor vleermuizen van een bepaalde verblijfplaats, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Als een dergelijk foerageergebied verloren zou gaan, zou de voedselvoorziening van deze vleermuizen verdwijnen, waardoor ze de verblijfplaats moeten verlaten. Het verdwijnen van het foerageergebied leidt zo tot het niet meer functioneren van de verblijfplaats. Dergelijk essentieel foerageergebied is beschermd.

Bomen, zoals aanwezig in beide deelgebieden, vormen geschikt foerageergebied. Beide deelgebieden hebben echter een beperkte oppervlakte en in de directe omgeving is vergelijkbaar alternatief foerageergebied aanwezig waar vleermuizen voedsel kunnen vinden. Dit betreft onder andere de begraaftplaats ten westen van het besluit-

gebied. Het is niet waarschijnlijk dat de bomen in de twee deelgebieden een essentieel foerageergebied voor vleermuizen vormen.

4.2.5.4 Essentiële vliegroutes

Om zich van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebied te verplaatsen worden door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. Bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis gebruikt vaak bomenrijen waaraan het zich kan oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen. Vleermuizen moeten dan een alternatieve route zoeken. Als dit niet mogelijk is en als de vliegroute door veel vleermuizen wordt gebruikt, kan dit een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben (Limpens et al. 2004). Daarom zijn dergelijke vliegroutes beschermd. Van een doorlopende groenstructuur is in beide deelgebieden geen sprake, het is daarom niet te verwachten dat de bomen in het plangebied onderdeel uitmaken van een essentiële vliegroute voor vleermuizen.

4.2.6 **Reptielen**

Reptielen komen in ons land voornamelijk voor op de hogere zandgronden, in duin-, bos- of heidegebieden. De ringslang komt daarnaast ook voor in veengebieden en laat zich ook in meer stedelijk gebied zien. Deze soort komt vooral voor ten noorden van de grote rivieren. De muurhagedis is gebonden aan warme, stenige plekken en leeft in Nederland vooral in Maastricht en is daarnaast op verschillende plaatsen uitgezet. (Creemers en van Delft 2009).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en verspreidingsatlas.nl komen de hazelworm en ringslang in de buurt van het besluitgebied voor.

Hazelworm

De hazelworm leeft in bossen, bosranden, houtwallen en heide maar ook in parken en tuinen in een bosrijke omgeving. De soort wordt het meest in de randzone van heide- en bosterreinen aangetroffen. Het leefgebied bestaat uit enigszins vochtige, met dichte vegetatie bedekte gebieden. Ze hebben daarbij een voorkeur voor habitats met voldoende gevarieerde structuur in de vegetatie en ook met holen en gaten in de grond. Door deze variatie kunnen de dieren hun temperatuur regelen zonder in alle openheid te hoeven zonnebaden. Ook in kleinschalig cultuurlandschap kan de soort worden aangetroffen. Hazelwormen leven deels ondergronds, onder blad of onder heidestruiken. De overwintering gebeurt ondergronds, in droge holten, die gedeeltelijk zelf gegraven zijn (Creemers & van Delft, 2009). Habitat van de hazelworm zoals hierboven beschreven komt niet voor in de deelgebieden. De deelgebieden liggen niet in een bosrijke omgeving. Het voorkomen van de hazelworm de deelgebieden kan dan ook op voorhand worden uitgesloten.

Ringslang

De ringslang is sterk gebonden aan waterrijke habitats. De soort komt voor ten noorden van de grote rivieren en wordt vooral aangetroffen in laagveengebieden, natte heideterreinen en waterrijke zandgronden. Maar de soort komt ook voor op verhoogde terreinen zoals dijken, spoorbanen of struwelen. Belangrijk hierbij is de aanwezigheid van natuurlijke oevers met open plekken en ruigte zodat deze zowel zongelegenheden

als schuilplaatsen bieden. Veel meer dan andere in Nederland levende reptielen wordt de soort ook in bebouwde omgeving en in agrarisch gebied aangetroffen. Leefgebieden van de ringslang hebben meestal veel ruimtelijke variatie en kleinschaligheid. Voor de voortplanting is de ringslang afhankelijk van warme, vochtige plekken zoals composterende bladhopen of andere rottende boomresten. In cultuurlandschap wordt intensief gebruik gemaakt van door de mens aangelegde mest-, zaagsel- en composthopen of speciaal voor de ringslang aangelegde broeihopen. Ringslangen overwinteren op vorstvrije plaatsen onder takkenbossen, struiken, in oude konijnenholen of in kelders (Creemers & van Delft 2009). In de deelgebieden is geen waterrijk habitat aanwezig. Natuurlijke oevers ontbreken. Het voorkomen van de ringslang in de deelgebieden kan dan ook op voorhand worden uitgesloten.

4.2.7 Amfibieën

4.2.7.1 Aanwezigheid soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Zoals beschreven in paragraaf 2.2, geldt voor een aantal meer algemeen voorkomende beschermde soorten amfibieën een provinciale vrijstelling van de verboden in de wet. Het is goed mogelijk dat in of nabij het besluitgebied deze soorten voorkomen, zoals de bruine kikker of gewone pad. Deze soorten komen wijdverspreid voor en stellen geen hoge eisen aan hun omgeving.

4.2.7.2 Aanwezigheid soorten waarvoor geen vrijstelling geldt

Beschermde amfibieën waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt, komen voornamelijk voor in en nabij vennen, poelen en slootjes, met helder en schoon water, in heide-, veen- en bosgebied en in de uiterwaarden. De rugstreeppad is ook in de duinen aanwezig. De geelbuikvuurpad, vuursalamander en vroedmeesterpad worden bijna uitsluitend in Zuid-Limburg aangetroffen (Creemers en van Delft 2009, verspreidingsatlas.nl).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en verspreidingsatlas.nl komen de alpenwatersalamander, kamsalamander, knoflookpad en poelkikker in de buurt van het besluitgebied voor. In beide deelgebieden ontbreken watervoerende elementen.

In of in directe omgeving van de twee deelgebieden zijn geen permanent watervoerende elementen aanwezig. Het is daarom uitgesloten dat in of in directe omgeving van de deelgebieden voortplantingshabitat van beschermde amfibieën aanwezig is. Aan de hand hiervan is het ook redelijkerwijs uit te sluiten dat de deelgebieden in gebruik zijn als landhabitat voor beschermde amfibieën.

4.2.8 Vissen

De beschermde vissoorten zijn veelal zeldzaam voorkomende soorten gebonden aan helder, stromend water van beekjes of rivieren. Een uitzondering hierop is de grote modderkruiper die vooral leeft in langzaam stromend water van sloten, vennen of plassen. De soort komt daar voor op plekken met veel onderwatervegetatie en een goed ontwikkelde waterbodem (Janssen en Schamineé 2004, verspreidingatlas.nl).

In beide deelgebieden zijn geen permanent watervoerende elementen aanwezig. De aanwezigheid van beschermde vissen in het besluitgebied is daarmee uitgesloten.

4.2.9 Insecten en andere ongewervelden

Beschermde insectensoorten en andere beschermde ongewervelden zijn veelal zeldzaam en eisen een specifiek habitat. Beschermde vlindersoorten komen vooral voor in kruidenrijke en soortenrijke graslanden, heiden, venen en (vochtig) bos (Bos et al. 2006, vlinderstichting.nl). Beschermde libellensoorten leven met name in veengebieden, nabij beekjes of rivieren en bij vennen op de hogere zandgronden (Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002). Beschermde keversoorten zijn gebonden aan oude, rottende bomen in bosgebieden of komen zeldzaam voor in (groter) permanent, helder open water van goede kwaliteit op veengrond (eis-nederland.nl, Janssen en Schamineé, 2004). De Europese rivierkreeft is in ons land nog maar van één plek bekend, op landgoed Warnsborn bij Arnhem. De Bataafse stroommossel is uit ons land verdwenen en de platte schijfhoren komt lokaal voor in laagveengebieden en het rivierengebied, in helder, stilstaand of zeer zwak stromend water met rijke plantengroei, in zowel meren, sloten als plassen (anemoon.org, verspreidingsatlas.nl).

In beide deelgebieden is geen sprake van open water, bos, soortenrijk grasland, heide of veen. Leefgebied voor deze soorten is hierdoor niet aanwezig. Beschermde insecten en andere ongewervelden zijn daarom niet te verwachten in de deelgebieden.

4.3 Aanwezigheid houtopstanden

In beide deelgebieden is geen houtopstand aanwezig. In het beide deelgebieden zijn wel bomen en struiken aanwezig. Maar deze bomen en struiken zijn geen onderdeel van een eenheid bomen en struiken waarvan de oppervlakte groter is dan duizend vierkante meter en zijn ook geen onderdeel van een rijbeplanting die groter is dan 20 bomen.

5 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

5.1 Mogelijke effecten op beschermde gebieden

5.1.1 *Natura 2000*

Uit voorliggend onderzoek blijkt dat Natura 2000-gebied Rijntakken in de buurt van het besluitgebied ligt. Met de geplande ruimtelijke ontwikkeling is een toename in stikstof-uitstoot in het besluitgebied te verwachten (Rijksoverheid, 2020). Om te onderzoeken of negatieve effecten op dit Natura2000-gebied mogelijk zijn, wordt een AERIUS-berekening uitgevoerd. Hiervan wordt een aparte rapportage opgesteld. Ander verstoringen als gevolg van de ontwikkeling zijn op voorhand uit te sluiten, zoals verstoring van instandhoudingsdoelstellingen door geluid.

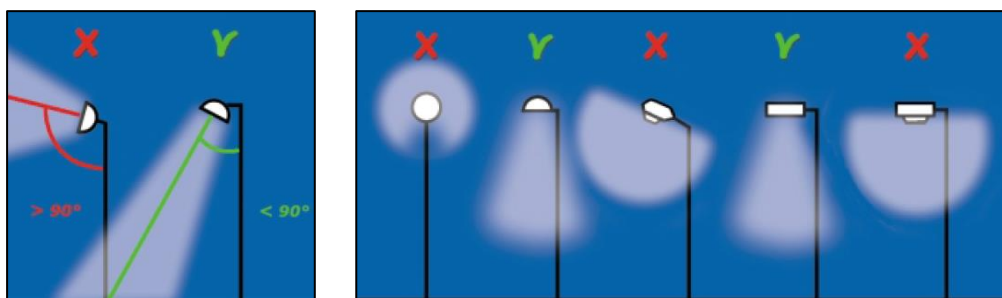
5.1.2 *Provinciale bescherming*

Het dichtstbijzijnde gedeelte van het natuurnetwerk bevindt zich op minimaal 850 meter ten westen van het besluitgebied. De bescherming van het NNN kent in de provincie Gelderland niet het begrip externe werking. Aangezien het besluitgebied niet in de GNN of GO ligt, leidt de voorgenomen ingreep niet tot vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur. De voorgenomen ingreep zal geen effect op de wezenlijke waarden en kenmerken van het Gelders Natuurnetwerk hebben. De bescherming van het Gelders Natuurnetwerk staat de uitvoering van het plan niet in de weg.

5.2 Mogelijke effecten op beschermde soorten

5.2.1 *Zorgplicht, voor alle in het wild levende dieren en planten*

In en rondom het besluitgebied kunnen in het wild levende planten en dieren voorkomen. Bij de ruimtelijke ontwikkeling zouden deze planten en dieren kunnen worden gedood. Voor al de in het wild levende soorten geldt de zorgplicht van de Wet natuurbescherming. Dit houdt in elk geval in dat iedereen die weet dat hij schade aan natuur gaat veroorzaken door een bepaalde handeling, hij deze handeling daarom niet uitvoert, of maatregelen neemt om schade aan de natuur door de handeling zoveel mogelijk te voorkomen. Probeer bijvoorbeeld bij de ruimtelijke ingreep zoveel mogelijk bomen, struiken en overig groen te behouden. Werken buiten de winterperiode voorkomt dat dieren die in winterrust zijn verstoord of gedood worden. Wanneer verlichting wordt geplaatst, probeer uitstraling van licht naar de omgeving zoveel mogelijk te beperken, om verstoring van diersoorten te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld door verlichting te beperken tot die plekken waar licht noodzakelijk is, lage en gericht armaturen te gebruiken in plaats van rondstralende armaturen en lampen goed te richten.

Om verstoring van dieren door straatverlichting en andere vormen van verlichting tot een minimum te beperken, dienen lichtbundels zo veel mogelijk naar beneden te worden gericht.

5.2.2 Vogels

Uit voorliggend onderzoek blijkt verder dat in en direct rond het besluitgebied vogels aanwezig zijn en ook kunnen broeden. Voor deze vogels geldt artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming, die het onder meer verbiedt vogels te doden, te vangen of in gebruik zijnde nesten van vogels te beschadigen of te vernielen.

5.2.2.1 Vogelsoorten met niet-jaarrond beschermde nesten

Bij de geplande ontwikkeling zouden nesten van broedende vogels kunnen worden beschadigd, wat verboden is onder de Wet natuurbescherming. De periode waarin de meeste vogelsoorten broeden, loopt globaal van half maart tot half augustus, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn gewoon beschermd. Om overtreding van de wet te voorkomen adviseren wij u om de geplande ruimtelijke ontwikkeling buiten de broedperiode te starten. Op deze manier worden geen in gebruik zijnde nesten beschadigd of vernield. Ook zullen vogels in en direct rond het besluitgebied geen nest bouwen, omdat te veel verstoring aanwezig is.

Indien de werkzaamheden echt in de broedperiode gestart moeten worden, is nader onderzoek naar broedende vogels noodzakelijk. Kort voor de start van de werkzaamheden dient dan door een ecooloog met kennis van vogels door middel van één veldbezoek onderzocht te worden of broedende vogels in en direct rond het besluitgebied aanwezig zijn. Als deze niet aanwezig zijn, kunnen de werkzaamheden starten. Als wel een broedende vogel aanwezig is, mogen de werkzaamheden niet starten. Er dient dan met een ecooloog met kennis van vogels naar een oplossing gezocht te worden.

5.2.2.2 Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Naast soorten waarvan het nest alleen in de broedtijd beschermd is, zijn in deelgebied 2 mogelijk ook soorten aanwezig waarvan het nest jaarrond is beschermd. Dit betreft de soorten huismus, gierzwaluw en roek. Met de geplande werkzaamheden gaan deze mogelijke nesten waarschijnlijk verloren. Ook is kans aanwezig op het verwonden of doden van vogels. In beide gevallen is sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming. Om uitsluitel te krijgen over de aan- of afwezigheid van deze soorten dient nader soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Indien nestplaatsen of essentieel leefgebied aanwezig blijkt, dan moeten voor de werkzaamheden mitigerende maatregelen worden getroffen om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen. Ook is voor de werkzaamheden dan waarschijnlijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Overige vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is be-

scherm zijn niet in het besluitgebied of de omgeving aanwezig. In deelgebied 1 zijn geen vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest aanwezig.

5.2.3 Overige beschermde soorten

5.2.3.1 Soorten waarvoor provinciale vrijstelling geldt

In en nabij het besluitgebied kunnen ook soorten voorkomen die zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming, maar waarvoor een provinciale vrijstelling van de verboden geldt, voor werkzaamheden die men uitvoert in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Dit betreft bijvoorbeeld de soorten bruine kikker en gewone pad. Door de provinciale vrijstelling staat de aanwezigheid van deze soorten de geplande ontwikkeling niet in de weg. Wel geldt ook voor deze soorten altijd de eerder beschreven zorgplicht.

5.2.3.2 Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Door het uitgevoerde onderzoek is duidelijk geworden dat in deelgebied 1 en 2 de aanwezigheid van enkele essentiële elementen, van soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt, niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Het betreft verblijfplaatsen van vleermuizen (gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis). Vleermuizen zijn habitatrichtlijnsoorten, waarvoor de verboden van artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming gelden. Daarmee is het onder meer verboden deze soorten te doden of rust- of verblijfplaatsen te beschadigen. Met de geplande werkzaamheden gaan eventueel aanwezige verblijfplaatsen waarschijnlijk verloren. Ook is kans aanwezig op het verwonden of doden van deze dieren. In beide gevallen is sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming. Om uitsluitel te krijgen over de aan- of afwezigheid van deze soorten dient nader soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Indien verblijfplaatsen of essentieel leefgebied aanwezig blijkt, dan moeten voor de werkzaamheden mitigerende maatregelen worden getroffen om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen. Ook is voor de werkzaamheden dan waarschijnlijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Andere soorten waarvoor de provinciale vrijstelling niet geldt, zijn niet in of nabij het deelgebied 2 aanwezig. Negatieve effecten op die soorten zijn dan ook niet te verwachten en nader onderzoek naar die soorten is dan ook niet nodig.

5.2.4 Aanvullend onderzoek naar beschermde soorten: onderzoekseisen en -periodes

Voor veel beschermde plant- en diersoorten zijn protocollen opgesteld waarin beschreven staat waar het nader soortgericht onderzoek aan moet voldoen om aan- of afwezigheid van de betreffende soort aan te kunnen tonen. In deelgebied 1 is nader onderzoek nodig naar vleermuizen. In deelgebied 2 is nader onderzoek nodig naar de gierzwaluw, huismus, roek en vleermuis.

5.2.4.1 Gierzwaluwen (deelgebied 2)

Het nader onderzoek gierzwaluwen dient volgens het kennisdocument gierzwaluw (BIJ12 2017b) plaats te vinden door middel van drie inventarisaties met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen. Dit dient te gebeuren in de periode 1 juni tot en met 15 juli, waarvan minimaal één inventarisatie tussen 20 juni en 7 juli, tussen twee uur voor zonsondergang tot zonsondergang, tijdens goede inventarisatieomstandigheden. Mocht uit dit onderzoek blijken dat verblijfplaatsen van gierzwaluwen

aanwezig zijn, dan dient mogelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden.

5.2.4.2 Huismussen (deelgebied 2)

Het nader onderzoek naar de huismus dient plaats te vinden volgens bepaalde richtlijnen zoals verwoord in de soortenstandaard van de huismus (BIJ12 2017a). Het onderzoek dient plaats te vinden door middel van twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of door middel van vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni. De inventarisaties dienen onder goede weersomstandigheden plaats te vinden, op geluidsluwe momenten, rond één à twee uur na zonsopkomst en met een tussenperiode van 10 dagen.

5.2.4.3 Roeken (deelgebied 2)

Onderzoek naar de roek dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen zoals verwoord in het kennisdocument van de roek (BIJ12, 2017). De aan-, of afwezigheid van een nestplaats of van een vaste rust- en verblijfplaats van de roek kan worden aangetoond doormiddel van twee tot drie gerichte veldbezoeken. Deze veldbezoeken moeten worden gedaan bij voorkeur in de periode 15 maart-10 mei met wanneer de meeste nesten bezet zijn en met een tussenperiode van tenminste 10 dagen. De eerste telling vindt bij voorkeur plaats voordat het blad aan de bomen komt. Er moet in ieder geval één telling plaatsvinden in de tweede of derde week van april. De nesten die na 15 april aanwezig zijn, worden vrijwel zeker gebruikt.

Zowel volledig uitgebouwde nesten als nesten in aanbouw moeten worden geteld. Let ook op voedselvluchten tot 5 kilometer van de kolonie en op invallende vogels op een potentiële broedplaats. Alle nesten binnen een straal van 100 meter van elkaar rekenen we tot een kolonie. Het wordt aanbevolen om bij het onderzoek aandacht te schenken aan de controle van potentieel geschikte broedlocaties en daarover navraag te doen bij bewoners. Tijdens de inventarisatie moet ook in beeld gebracht worden waar welke elementen van de functionele leefomgeving zich bevinden. Hiertoe behoren vooral de plekken waar gevoerd wordt. In de rapportage zal ook een analyse uitgevoerd worden van het essentieel leefgebied en zal beoordeeld worden of het leefgebied functioneel kan blijven in de nieuwe situatie. Indien nesten verloren gaan zal dit altijd ontheffingsplichtig zijn. Indien alleen rust- en foerageergebied verloren gaat hangt het af van de hoeveelheid leefgebied in de omgeving of er in de nieuwe situatie nog steeds een functioneel leefgebied aanwezig is.

Aangekomen kan worden dat er geen broedende roeken in het gebied aanwezig zijn als er tijdens drie gerichte veldbezoeken in de periode van 15 februari tot en met half juli geen aanwezigheid in de bestaande broedkolonie kan worden aangetoond.

5.2.4.4 Vleermuizen (deelgebied 1 + 2)

Het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen dient plaats te vinden volgens bepaalde richtlijnen, zoals verwoord in het vleermuisprotocol 2021 (Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur). Het vleermuisprotocol stelt vast dat vijf veldbezoeken uitgevoerd dienen te worden. Drie daarvan dienen plaats te vinden in de periode van 15 mei tot en met 15 juli met een tussenperiode van minimaal 20 dagen. De andere twee veldbezoeken dienen tussen 15 augustus en 30 september plaats te vinden, ook met een tussenperiode van minimaal 20 dagen.

Tijdens deze veldbezoeken zal gebruik worden gemaakt van een batdetector of batlogger. Dit zijn apparaten waarmee de onhoorbare ultrasone geluiden van vleermuizen worden opgevangen en vertaald in voor mensen hoorbare geluiden. Door het uitvoeren van vijf veldbezoeken kan met voldoende juridische zekerheid aannemelijk worden gemaakt of vleermuizen wel of niet aanwezig zijn in het besluitgebied. Mocht uit dit onderzoek blijken dat verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, dan dient mogelijk een ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd te worden.

Navolgend overzicht geeft de onderzoeksperiodes van alle te onderzoeken soorten weer.

Soortgroep	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Gierzwaluwen												
Huismussen												
Roeken												
Vleermuizen												

5.3 Mogelijke effecten op beschermde houtopstanden

In het besluitgebied is geen houtopstand aanwezig. De bescherming van houtopstanden vormt dan ook geen beperking voor de beoogde ruimtelijke ontwikkeling.

6 Conclusie

Nabij het kruispunt Jupiter met de Hietweideweg te Twello vindt een herontwikkeling plaats. Op deze locatie bevinden zich twee percelen, het ene perceel is in eigendom van Gemeente Voorde en is in gebruik als tijdelijk gemeentehuis, gemeentewerf en brandweer en het andere perceel is in eigendom van IJsseldal Wonen en is in gebruik als zorginstelling. De initiatiefnemer is voornemens om op het perceel in eigendom van de gemeente in 2022 nieuwbouw te realiseren en om het perceel in eigendom van IJsseldal Wonen in 2030 te vernieuwen, waarbij de functie van het gebied hetzelfde blijft. Aanwezige bebouwing zal gesloopt worden. Het is verboden bij een ruimtelijke ontwikkeling de natuurwet- en regelgeving te overtreden. Er dient daarom vanuit de ecologie onderzocht te worden of met de ruimtelijke ontwikkelingen die het plan toestaat sprake is van overtreding van de geldende natuurwet- en regelgeving. In deze quick scan is onderzocht of er beschermde natuurwaarden, volgens de nu geldende natuurwet- en regelgeving, aan- of afwezig zijn in het besluitgebied. Ook is nagegaan of de ruimtelijke ontwikkeling die mogelijk wordt gemaakt, mogelijk negatieve effecten kan hebben op beschermde natuur buiten het besluitgebied.

6.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebied Rijntakken ligt in de buurt van het besluitgebied. Een negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van de Rijntakken is vanwege een mogelijke toename in stikstofdepositie door de ruimtelijke ontwikkeling in het besluitgebied niet uit te sluiten. Om te kijken of een toename van stikstofdepositie plaats vindt in het Natura2000-gebied is een AERIUS-berekening uitgevoerd. Deze wordt in een aparte stikstofrapportage besproken.

Verder blijkt uit de quick scan dat in de omgeving van het besluitgebied geen Natuurnetwerk Nederland of andere provinciaal beschermde natuur aanwezig is. De provinciale bescherming van deze gebieden staat de uitvoering van het plan dan ook niet in de weg en nader onderzoek hiernaar is niet noodzakelijk.

6.2 Soortenbescherming

In en rondom beide deelgebieden kunnen in het wild levende planten en dieren aanwezig zijn. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving.

In en nabij beide deelgebieden kunnen ook soorten voorkomen die zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming, maar waarvoor een provinciale vrijstelling van de verboden geldt, voor werkzaamheden die men uitvoert in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Door de provinciale vrijstelling staat de aanwezigheid van deze soorten de geplande ontwikkeling niet in de weg. Daarnaast zijn mogelijk nog enkele essentiële elementen aanwezig, voor soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt. Zo blijkt uit de quick scan dat in en rondom beide deelgebieden vogels kunnen broeden. Om overtreding van de wet te voorkomen wordt geadviseerd om de geplande ruimtelijke ontwikkeling buiten de broedperiode te starten. Op deze manier worden geen in gebruik zijnde nesten beschadigd of vernield.

In deelgebied 2 zijn mogelijk nestplaatsen aanwezig van huismus, gierzwaluw en roek. Nestplaatsen van deze soorten zijn jaarrond beschermd. Om hierover duidelijkheid te krijgen dient nader soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Indien nestplaatsen of essentieel leefgebied van deze soorten aanwezig blijkt, dan moeten voor de werkzaamheden mitigerende maatregelen worden getroffen. Ook is voor de werkzaamheden dan waarschijnlijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Verder zijn in deelgebied 1 en 2 mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Om uitsluitel te krijgen over de aan- of afwezigheid van deze soorten dient nader soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Indien verblijfplaatsen aanwezig blijken, dan moeten voor de werkzaamheden mitigerende maatregelen worden getroffen om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen. Ook is voor de werkzaamheden dan waarschijnlijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Andere essentiële elementen, zoals essentieel leefgebied of verblijfplaatsen, van andere beschermde soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt, zijn niet aanwezig in deelgebied 1 of 2. De bescherming van deze categorie soorten staat de ontwikkeling in dit deelgebied niet in de weg.

6.3 Bescherming houtopstanden

Bij deze ruimtelijke ontwikkeling wordt geen houtopstand geveld waarop de regels van de Wet natuurbescherming van toepassing zijn. De bescherming van houtopstanden vormt dan ook geen beperking voor de beoogde ruimtelijke ontwikkeling.

6.4 Vervolgstappen

- Houd rekening met de zorgplicht in beide deelgebieden;
- Houd rekening met broedende vogels in beide deelgebieden;
- Laat nader onderzoek uitvoeren naar vleermuizen in deelgebied 1 (brandweerkazerne en tijdelijke gemeentehuis);
- Laat nader onderzoek uitvoeren naar huismussen, gierzwaluwen, roeken en vleermuizen in deelgebied 2 wanneer het deelgebied in ontwikkeling gaat.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

BIJ12. 2017a. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

BIJ12. 2017b. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

BIJ12. 2017c. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

BIJ12. 2017d. Kennisdocument Roek *Corvus frugilegus*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

Bos, F. Bosveld, M. Groenendijk, D. van Swaay, C. Wynhof, I. De Vlinderstichting. 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming. Nederlandse fauna deel 7.

Creemers, R. van Delft, J. 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna deel 9.

Dietz, Ch. von Helversen, O. Nill, D. 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika.

Janssen, J. A. M. Schamineé, J. H. J. 2004. Europese Natuur in Nederland. Soorten van de habitatrichtlijn.

Lange, R. Twisk, P. van Winden, A. van Diepenbeek, A. 2003. Zoogdieren van West-Europa.

Limpens, H. J. G. A. Twisk, P. Veenbaas, G. 2004. Met vleermuizen onderweg. Uitgave DDW en VZZ.

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. 2002. De Nederlandse Libellen (Odonata). Nederlandse Fauna deel 4.

Netwerk Groene Bureaus, Definitielijst Netwerk Groene Bureaus 2020, 16 januari 2020.

Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdierverseniging. 2020. Vleermuisprotocol 2021.

Ministerie EZLI. 2012. Memorie van toelichting bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk.

Ministerie EZ. 2015. Memorie van antwoord bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Rijksoverheid. 2020. Handreiking woningbouw en AERIUS.

SOVON. 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels. Verspreiding, aantallen, verandering. Nederlandse Fauna deel 5.

Sparrus, L. Odé, B. Beringen, R. Basisrapport Rode Lijst Vaatplanten 2012 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. FLORON rapport 57.

Zoogdiervereniging & Probos. 2012. Laanbeheer en vleermuizen; met oog voor veiligheid en cultuurhistorie; met bijdragen van E. A. Jansen, M. H. A. van Benthem, C. de Groot, P. Twisk & H. J. G. A. Limpens.

Websites

www.anemoon.org

www.aerius.nl

www.eis-nederland.nl

www.ndff.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

statline.cbs.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vlinderstichting.nl

www.vogelbescherming.nl

Bijlage 1. Wettelijk kader

Gebiedsbescherming

Inleiding

Op grond van artikel 2.1 van de Wet natuurbescherming kunnen natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna, door de Minister worden aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn, de zogeheten Natura 2000-gebieden. Ook kan de Minister op grond van deze wet in enkele specifieke gevallen bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Wet natuurbescherming draagt Gedeputeerde Staten daarnaast op, om in hun provincie te zorgen voor een landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. De bescherming van dit natuurnetwerk wordt geregeld bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, genaamd bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen. Hieronder wordt een toelichting gegeven bij de verschillende vormen van gebiedsbescherming.

Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden

Voor alle Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze gebieden. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor deze gebieden zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht. Uit de Memorie van Toelichting blijkt, dat de Wet natuurbescherming, buiten de zorgplicht, al voldoende instrumenten bevat om schadelijke handelingen in Natura 2000-gebieden te beperken. Deze zorgplicht is daarmee primair bedoeld om de eigen verantwoordelijkheid vast te leggen, die een ieder heeft voor een zorgvuldige omgang met de natuurwaarden in Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Bij de aanwijzing van een Natura 2000-gebied worden voor het gebied instandhoudingsdoelstellingen voor te beschermen soorten en/ of habitats vastgesteld. Conform artikel 2.7, lid 2 van de Wet natuurbescherming is het verboden om zonder vergunning een project te realiseren dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Als een plan of project mogelijk negatieve gevolgen kan hebben op Natura 2000-gebied, vindt eerst een globale toetsing plaats, de voortoets. Als uit de voortoets blijkt dat er zeker geen negatieve gevolgen zijn, dan kan het betreffende plan worden vastgesteld, of geldt in het geval van een project geen vergunningplicht. Als de kans op significante gevolgen niet kan worden uitgesloten dan moet, conform artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming een passende beoordeling worden gemaakt. In dit geval wordt een plan eveneens m.e.r.-plichtig¹. Blijkt uit de passende beoordeling dat er geen aantasting plaatsvindt van de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied, dan kan het betreffende plan worden vastgesteld, of kan voor de projecten door Gedeputeerde

¹ Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001, welke plicht in de Nederlandse wetgeving is verankerd in artikel 7.2a van de Wet milieubeheer.

Staten een vergunning worden verleend. In bepaalde gevallen kan, ondanks dat uit de passende beoordeling blijkt dat aantasting van de natuurlijke kenmerken mogelijk is, een plan toch worden vastgesteld of kan een vergunning toch worden verleend. Er dient dan te worden voldaan aan de zogeheten ADC criteria. De ADC criteria houden in: i) dat er geen alternatieve oplossingen zijn, ii) dat er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang en iii) dat de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

Bijzondere nationale natuurgebieden

In uitzonderlijke gevallen kan de Minister, op grond van artikel 2.11, bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Minister kan dit doen voor een gebied dat is of wordt aangemeld als Habitatrichtlijngebied, maar nog niet definitief is aangewezen. Ook kan het voor een gebied dat nog geen onderdeel is van het Natura 2000-netwerk, maar waar compenserende maatregelen worden getroffen voor de realisatie van een project met significante gevolgen. Tot slot kan een gebied worden aangewezen in het geval dat dat noodzakelijk is in het kader van de Vogel- of Habitatrichtlijn, om een gunstige staat van instandhouding te realiseren. Ter bescherming van de bijzondere nationale natuurgebieden kan de Minister verschillende maatregelen nemen, waaronder toegangsbeperkingen tot het gebied, het gebruik maken van zijn of haar aan-schrijvingsbevoegdheid en het treffen van behoud- en herstelmaatregelen in het gebied.

Natuurnetwerk Nederland

Ter bescherming van vogelsoorten, van soorten van de Habitatrichtlijn en van rode lijstsoorten dienen provincies, op basis van artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming, zorg te dragen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur, EHS). Voor dit netwerk geldt, op basis van artikel 2.10 van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (het Barro), een 'nee, tenzij'-beschermingsregime. Het bestemmingsplan, of een omgevingsvergunning waarmee van het bestemmingsplan wordt afgeweken, maakt geen ontwikkelingen mogelijk die kunnen leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur, of tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden, *tenzij* er sprake is van groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn, negatieve effecten zoveel mogelijk worden beperkt en overblijvende negatieve effecten worden gecompenseerd.

Provincies dienen deze bescherming te regelen bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, zoals weidevogelgebieden of ganzenfoerageergebied. De precieze invulling van de bescherming verschilt van provincie tot provincie. In paragraaf 2.1 staat de bescherming beschreven die in dit geval van toepassing is.

Soortenbescherming

Verboden en zorgplicht

Voor een aantal soorten is door middel van verboden een beschermingsregime opgenomen in de Wet natuurbescherming. Er is een apart beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten (artikelen 3.1-3.4), voor Habitatrichtlijnsoorten (artikelen 3.5-3.9) en voor andere soorten (artikelen 3.10 en 3.11).

Naast de beschermde plant- en diersoorten geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming voor al de in het wild levende soorten ook een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

Vogelrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen, het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze soorten te beschadigen of te vernielen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden deze soorten opzettelijk te storen wanneer dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort.

De verboden in de wet zorgen voor een goede bescherming van nesten van alle in het wild levende vogelsoorten tijdens het broedseizoen. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus, maar ook de nesten van broedende vogels buiten deze periode zijn beschermd. Daarnaast zijn van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd, dus ook als ze niet als broedlocatie worden gebruikt. Het betreft dan over het algemeen soorten die hun nest het gehele jaar als verblijfplaats gebruiken of soorten die niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Habitatrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om soorten van de Habitatrichtlijn en van de verdragen van Bonn en Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen of te verstoren, om eieren opzettelijk te vernielen, om voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om planten van de Habitatrichtlijn en van het verdrag van Bern opzettelijk te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten

Naast de Vogelrichtlijnsoorten en de Habitatrichtlijnsoorten worden in de wet een aantal diersoorten en plantensoorten beschermd. Voor deze soorten zijn bij ruimtelijke ingrepen de volgende verboden relevant: het is verboden de beschermde diersoorten opzettelijk te doden of te vangen en om de vaste voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en het is verboden om de beschermde plantensoorten opzettelijk te plukken, ontwortelen of te vernielen.

Opzetvereiste

Bij veel van de hierboven genoemde verboden is er sprake van een opzetvereiste. Zo is het verboden om vogelnesten *opzettelijk* te beschadigen. In de wet wordt bij deze opzet uitgegaan van 'voorwaardelijke opzet'. Bij voorwaardelijke opzet is men zich bij het handelen bewust van de mogelijke negatieve consequenties, terwijl men de handeling toch uitvoert. Een voorbeeld van voorwaardelijke opzet is iemand die in het voorjaar een boom omzaagt en daarbij 'per ongeluk' een vogelnest beschadigt. De persoon had niet de opzet dit nest te beschadigen. Maar in de broedtijd van vogels is er wel een aanzienlijke kans dat er in een boom een vogel nestelt. Er kan daarom toch sprake zijn van opzettelijke beschadiging van het nest; voorwaardelijke opzet.

Vrijstelling, gedragscodes en ontheffing

Provinciale Staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de bovenstaande verboden. Zie paragraaf 2.2 voor de vrijstelling die in deze provincie van toepassing is.

Daarnaast zijn de verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes kunnen daarbij zowel gebruikt worden voor de omgang met de Vogelrichtlijnsoorten, de Habitatrichtlijnsoorten als de andere beschermde soorten. Wel geldt voor de Vogelrichtlijnsoorten en de Habitatrichtlijnsoorten de aanvullende eis dat de handelingen die men uitvoert een wettelijk belang dienen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het gaat dan onder meer om handelingen in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna.

Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden. Ook hierbij geldt voor Vogelrichtlijnsoorten en Habitatrichtlijnsoorten dat aan de handelingen die men verricht een wettelijk belang van de Vogelrichtlijn respectievelijk de Habitatrichtlijn ten grondslag dient te liggen.

Bescherming houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen, op fruitbomen, op windschermen om boomgaarden, op naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen, op kweekgoed, op bepaalde beplantingen van wilgen of populieren, op bepaalde beplantingen

bedoeld voor de productie van houtige biomassa en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet.

De provincie kan regels stellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Ook kan de provincie een ontheffing verlenen ten behoeve van herbeplanting op andere grond. Verder kan de provincie ontheffing verlenen en kan de provincie bij verordening vrijstelling verlenen van zowel de meldingsplicht als de plicht tot herbeplanting.

